

3. Пасічний М. Д. Податкова політика України в сучасних умовах. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2016. Т. 21, Вип. 7 (2). С. 123-128.

Оленюк Ольга Андріївна

ст. гр. Ф-41, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Картишин Н. І.

АНАЛІЗ ДОХОДІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ ТА РЕЗЕРВИ ЇХ ЗРОСТАННЯ

Найбільш важливими проблемами сучасної української державної пенсійної системи є нарощення доходів та збалансування бюджету Пенсійного фонду України. Обсяг дохідної частини бюджету ПФУ впродовж останніх років є недостатнім для здійснення необхідних видатків, а отже, існує бюджетний дефіцит. Зростаючі обсяги пенсійних виплат потребують адекватного збільшення фінансових можливостей Пенсійного фонду, тому питання пошуку резервів зростання дохідної бази бюджету ПФУ є актуальним.

Теоретико-методологічні та прикладні питання обґрунтування особливостей формування доходів та оптимізації їх формування є предметом постійних наукових досліджень та дискусій. Зокрема, ці питання висвітлені в працях Г. М. Александрова, А. В. Бренера, Л. М. Качан, О. П. Кириленко, О. П. Коваль, Н. А. Лаврук, Л. В. Лисяк, Н. І. Нарожної, В. А. Янковського та ін.

Доходи є основною складовою бюджету ПФУ без якої неможливе його функціонування. В економічній науці виділяють декілька підходів до класифікації доходів ПФУ, проте найбільш поширеним є їх поділ залежно від джерела формування на:

- власні надходження ПФУ;
- кошти, передані з Державного бюджету України;
- кошти, отримані з інших Фондів соціального страхування [1].

Аналіз динаміки та структури джерел дохідної частини бюджету Пенсійного фонду за 2016-2018 рр. показав, що відбувається зростання частки власних надходжень у структурі доходів бюджету ПФУ – від 43,7% у 2016 році до 57,1% у 2018 році (табл. 1).

Таблиця 1

Доходи Пенсійного фонду України за 2016-2018 рр.*

Показник	2016		2017		2018	
	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%
Власні надходження	111,7	43,7	158,9	54,2	202,1	57,1
Кошти ДБУ	142,6	55,7	133,5	45,5	150,1	42,4
Кошти фондів соціального страхування	1,5	0,6	0,8	0,3	1,7	0,5
Всього	255,8	100	293,2	100	353,9	100

*Складено автором самостійно на основі джерела [2].

Також слід зазначити, що частка коштів, переданих з Державного бюджету України, хоч і скоротилася за останні три роки (з 55,7% у 2016 році до 42,4% у 2018 році), але все ще залишається значною, що є негативним фактом і свідчить про фінансову неспроможність Пенсійного фонду до самофінансування. До основних причин такої ситуації можна віднести випереджаюче зростання частки осіб пенсійного віку відносно економічно активного населення, повільне зростання мінімальної та середньої заробітної плати, високий рівень диференціації пенсійних виплат, тіньову зайнятість, економічну та політичну нестабільність.

Найменша частка у структурі доходів ПФУ припадає на надходження від фондів соціального страхування. Цей показник коливається в межах від 0,8 млрд. грн. до 1,7 млрд. грн. і його частка у структурі доходів становить менше 1%.

Отже, основними у структурі доходів ПФУ виступають саме власні надходження. Це передусім пов'язано з функціональним призначенням ПФУ, адже власні надходження формуються за рахунок коштів, що сплачують громадяни, підприємства, установи та організації і напряду залежать від розміру заробітної плати, кількості найманих працівників та своєчасності сплати страхових внесків [3]. Тому, основними резервами збільшення доходів Пенсійного фонду є впровадження наступних заходів:

- виведення заробітної плати з тіні;
- створення додаткових робочих місць;
- скасування мінімальних гарантованих пенсій, що стимулюватиме громадян відмовитися від нелегальних зарплат;

– створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього підприємництва;

– подальший розвиток системи недержавного пенсійного страхування як додаткової форми пенсійного забезпечення [4].

Таким чином, запропоновані шляхи збільшення дохідної бази ПФУ при одночасному введенні їх в дію значно підвищать розмір доходів, що зменшить обсяг дефіциту бюджету Фонду.

Література:

1. Про затвердження Порядку розроблення, затвердження та виконання бюджету Пенсійного фонду України: Постанова Пенсійного фонду України від 31.08.2009 №21-2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0897-09> (дата звернення: 20.03.2019).
2. Офіційний веб-портал Пенсійного фонду України. URL: <https://www.pfu.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2019).
3. Кириленко О. П., Малиняк Б. С., Петрушка О. В. Розвиток державного пенсійного страхування в умовах пенсійної реформи: монографія О. П. Кириленко, Б. С. Малиняк та ін. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. 350 с.
4. Нарожна Н. І. Доходи Пенсійного фонду: оптимізація формування та резерви зростання. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля* №16 (205) 2013. URL: [file:///C:/Users/HP/Downloads/VSUNU_2013_16_31%20\(7\).pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/VSUNU_2013_16_31%20(7).pdf) (дата звернення: 22.03.2019).

Осадчук Федір Юрійович

ст. гр. Ф-43, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Лободіна З. М.

РОЛЬ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Міжбюджетні трансферти є важливим інструментом бюджетного регулювання, спрямованим на фінансове вирівнювання дохідної спроможності бюджетів різних адміністративно-територіальних утворень.

Упродовж 2011–2018 рр. спостерігалось посилення ролі міжбюджетних трансфертів у формуванні доходів місцевих бюджетів України (рис. 1): їхній абсолютний обсяг зріс на 204,06млрдгрн до 298,94млрдгрн у 2018 р. Водночас збільшилася питома вага міжбюджетних трансфертів у доходах місцевих бюджетів з 52,26% у 2011 р. до 53,15% у 2018 р. та у ВВП – з 7,03% до 8,4%, що дає підстави стверджувати про не лише важливість зазначеного виду доходів місцевих бюджетів, а й про активне використання міжбюджетних трансфертів органами державної влади як інструменту вирівнювання.